prnet sense your media

HÜRRİYET [Ulusal Gazeteler]
ERTUĞRUL ÖZKÖK

Yayýn Sayfa No 15 Tarih 17.02.2019
Sayfa Adedi 1 Tiraj 280836
Sayfa 1 / 1 St x Cm 240

BİR ERKEK ÜZERİNDE KAÇ GRAM YÜK TAŞIR

PAZAR YAZISI
Ertuğrul ÖZKÖK
eozkok@hurriyet.com.tr

SON yıllarda ısrarla **"Türk markalarını giyiyorum"** diyorum. Evet, baştan aşağı, iç giysimden takım elbiseme, jean'ime ve son olarak ayakkabıma kadar yerli giyiniyorum.

* * *

Geçenlerde fark ettim ki yerli derken bir şeyi çok ihmal etmişim.

Türkiye'de üretilen, Türk markasını taşıyan kumaşı...

Bunu fark etmeme neden olan şey de Türkiye'de diktirdiğim veya hazır giyimcilerin yarattığı üst markalardan aldığım takım elbiselerin içine, Loro Piana, Dormeuil gibi ünlü kumaş üreticilerinin etiketlerinin dikilmesi oldu.

* * *

Niye bunlar arasında Türk kumaş markaları yok diye merak ettim.

Oysa bütün dünyada ün yapmış Yünsa, Altınyıldız ve daha birçok markamız var.

* * *

Önceki hafta kumaş üreticileri ile bunları konuşurken Yünsa'nın CEO'su **Nuri Refik Düzgören**, **"Gelin sizi Paris Kumaş Fuarı'na götürelim"** dedi.

Hayatımda ilk defa bir kumaş fuarı gezdim ve her gün üzerimize giydiğimiz elbiselerin ana maddesi ile ilgili çok ilginç şeyler öğrendim.

Bugün size **Düzgören** ve ekibi ile Paris'te fuarda yaptığım sohbette öğrentiklerimi anlatacağım.

Yün denilen şeyin bir protein olduğunu biliyor muydunuz

■ **KUMAŞIN** iki ana maddesi var. Biri yün, öteki pamuk. Yün koyun, keçi, deve, lama ve adatavşanı gibi hayvanların tüyünden elde ediliyor. İpek ve saç fibrili gibi yün de aslında bir proteindir. Yani azot ve kükürt içeren zincir şeklindeki aminoasitlerin birleşmesiyle oluşur.

İyi yün de kahve gibi belli paraleller arasında

■ **KAHVE** ağaçlarının yetişmesi için iyi şartlar kuzeyde 25, güneyde 30 derece paralelleri arasındadır. İyi yün de kıvırcık ve dağlıç koyunlarından elde ediliyor. Bunlar da çoğunlukla Avustralya ve Yeni Zelanda'nın bulunduğu paraleller arasında yetişiyor. Tabii bunda hayvanın kırpılma teknikleri de önemli rol oynuyor.

Koyunun neresinin yünü kıymetsizdir

■ **KOYUNUN** yere değen bölgesi olan karnındaki tüylerden elde edilen yünün değeri daha düşük. En iyi yün sırt bölgesinden elde ediliyor. Bir koyunun yıllık yün verimi 1.5 ile 3.5 kilo arasında değişiyor.

Hayvanseverin zaferi: 'Non mulesed' beratı

■ **AVUSTRALYA**'daki merinos koyunları yünleri için yetiştiriliyor. Ancak üreticiler daha fazla yün almak için hayvanı aşırı kırparlarsa, özellikle kuyruk kısımlarına bir bakteri geliyor ve hayvanı canlı canlı yemeğe başlıyor. Üretici bunu önlemek için hayvana çok acı çektiren bir uygulama ile kuyruğunu kesiyor. Buna **"mulesing"** deniyor. Son yıllarda hayvan hakları savunucuları bu uygulamaya savaş açtı. Bugün dünyanın ünlü tekstil üreticileri, aldıkları yünde hayvanlara böyle ıstırap çektirilmediğini gösteren **"non mulesing"** beratı istiyor. Siz de tekstil alırken üretici firmanın bu beratı alıp almadığını sorun.

Giydiğimiz takım elbisenin ağırlığı ne kadar azaldı

■ **YELEKLİ** bir erkek takım elbisesini terziye diktiriyorsanız 3.5 metre kumaştan çıkıyor. Konfeksiyondan hazır aldığınız takım elbise ise 3 metre kumaştan çıkıyor.

Takım elbisenin ağırlığı ise şöyle:

■ **Ceket:** 850 gram.

■ **Pantolon:** 350 gram.

■ **Yelek:** 300 gram.

Yani toplam 1.5 kilo ağırlık taşıyorsunuz. Eskiden sadece bir ceket 1.5 kilo tutuyordu. Bu hafiflemeyi, son yıllarda kullanılan malzemenin hafiflemesine borçluyuz. Ayrıca vatkalar da ya tamamen kalktı ya da hafifledi.

KUMAŞTA YÜKSELEN DEĞER: TUŞE, YANİ DOKUNMA HİSSİ

■ **YÜN** kumaş sadece üzerimizi örtmek için kullanılan bir malzeme değil. Aynı zamanda bize karakter veren bir giyim tarzının ana malzemesi. O nedenle desen ve renk çok önemli. Ama son yıllarda kumaşla ilgili en yükselen değer, **"touche"**, yani insana verdiği dokunma hissi.

O nedenle artık sık sık şu cümleyi işitiyoruz:

"Kumaş sadece giyilen bir nesne değildir, aynı zamanda okşanan, sevilen bir temas nesnesidir..."

BİR YILDA KAÇ TÜR KUMAŞ ÜRETİLİYOR BİLİYOR MUSUNUZ

■ YÜNSA CEO'su Nuri Refik Düzgören'e sordum: Fabrikalarınızda kaç tür yünlü kumaş üretiyorsunuz?

Kesin olarak bilmiyorlar. Uzmanlarını topladı ve basit bir hesap yaptılar.

■ 2020 sezonu için sadece premium segmentte 220 ayrı desen kumaş üreteceklermiş.

■ Bunun çeşitli renklerde üretileceğini düşünürseniz, 2 bin 500 ayrı ürün anlamına geliyormuş.

■ Öteki segmentlerle birlikte sadece 2020 sezonu için üretilecek varyasyon sayısı 10 bini buluyormuş.

■ Yünsa'nın renk arşivinde bugüne kadar kullanılan 77 bin ayrı renk bulunuyormuş.

Dünyada kullanılan kumaşın yüzde kaçı yün

■ **DÜNYADAKİ** bütün tekstil sanayisinde kullanılan kumaşın sadece yüzde 3'ü yünden yapılıyor. Ama **"premium"** denilen üst segment giysilerin büyük kısmı yünlü kumaştan dikiliyor. Yani yarattığı ekonomi yüzde 3'ten çok büyük.

Türk kumaşçılarının dünya pazarındaki yeri

BU yıl fuara 60'tan fazla Türk kumaş üreticisi katılmış. Bunlardan sadece Yünsa'nın üretim kapasitesi 12.5 milyon metreymiş. Bu yıl 9.5 milyon metre kumaş üreteceklermiş. Bunun yüzde 80'i dışarıya satılıyormuş. Sadece Almanya'ya 3 milyon metre kumaş satıyorlarmış. Amerika'ya 900 bin, İngiltere'ye 600 bin metre kumaş vereceklermiş. Bir başarı ölçüsü de şu. Bugün dünyanın en prestijli kumaş üreticisi ülke İtalya. İtalya'nın premium ürünleri ile Türk premium ürünleri arasındaki fiyat farkı yüzde 20'lere inmiş.

32 yıl önce yazdığım bir tasarımcının ucube şovu

■ **1987** yılında yayınlanan **"Elveda Başkaldırı"** adlı kitabımda yükselen **"fashion"**la ilgili bir bölüm var.

Orada Cardin, Ungaro, Dior gibi günün müesses nizamının moda markalarının yanında, yükselen yeni isimleri yazmışım.

Bundan 32 yıl önce dikkatimi çeken tasarımcılar şunlarmış:

Thierry Mugler, Kenzo, Issey Miyake, Azzedine Alaia ve Jean Paul Gaultier...

* * *

Geçen salı akşamı işte o **Jean Paul Gaultier**'nin çok merak ettiğim **"Fashion Freak Show"**unu seyrettim.

Paris'in ünlü salonu Folies Berger'deki şov gerçekten olağanüstüydü.

Gösteri bir anlamda **Gaultier**'nin hayat hikâyesi ama onun çok ötesine geçip burlesk bir modern sanat enstalasyonu haline gelmiş.

Hayatı insanları giydirmekle geçen bir tasarımcının, yüzde 60'ı çıplak geçen bir şovu tasarlaması da çok ilginçti.

Onlarca çıplak kadın arasında bütün gözler çıplak bir erkekte

■ **FASHION** Freak Show ilk bakışta Folie Bergere geleneğine uygun bir kadın gösterisi.

Zaman zaman neredeyse çırılçıplak denecek kadınlarla dolu bir sahne.

Ama bu gösteride Kübalı bir erkek dansçı var ki...

Eminim hem kadın hem erkek seyircinin büyük çoğunluğunun dikkati onun üzerine odaklanmıştır.

Seyrederken şunu düşünmeden edemiyorsunuz:

Allah böyle bir bedeni nasıl yaratmış...

Ama daha ilginci, bu erkek dansçının oyunun neredeyse üçte ikisinde kadın giysileri ile oynaması.

Son yıllarda moda şovlarında, erkekle kadın arasındaki hudutları giderek kaldıran, giderek hünsa görünümlere giden beden estetiği demek ki artık şov sahnesine de sıçramış.

Birinci film aşılır mı demiştim aşılırmış

BİR süredir yurtdışında olduğum için **"Organize İşler: Sazan Sarmalı"** filmini henüz seyretmemiştim.

Önceki gece beni bir sürpriz bekliyordu.

Vizyona çıkalı daha 2 hafta geçen ve şimdiden 2.5 milyon izleyiciye ulaşan film aniden **Netflix**'te yayına sokuldu.

Herhalde ilk izleyicilerinden biri ben oldum.

Birinci **"Organize İşler"** benim kült filmlerinden biridir.

Zaman zaman da **"Bunu aşan ne yapılabilir"** diye soruyordum.

Aşılırmış...

Birinci filmden 'o' cümle ikinciden bu

BİRİNCİ filmde en sevdiğim ve en aklımda kalan replik rahmetli **Erdal Tosun**'un oynadığı, film boyunca hiç konuşmayan Üzeyir Kavak'ın şu sözüydü: **"Bi ara çok konuştum... Hiç faydasını görmedim, bıraktım..."**

İkinci filmde çok güzel bir sahne var. **Yılmaz Erdoğan** bir duvarın önünde oturmuş. Duvara ilk filmde oynayan **Erdal Tosun**'un resmi çizilmiş... Asım Noyan, artık aramızda olmayan Üzeyir Kavak'ı böyle anıyor.

İlk filmden aklımda kalan cümle oydu.

İkinci filmden ise **Yılmaz Erdoğan**'ın oynadığı Asım Noyan'ın kızıyla ilgili şu cümlesi takıldı aklıma:

"Kızlar niye büyüyor, babalar küçülsün..."

KIVANÇ TATLITUĞ'A BAKTIM ROD STEWART'I HATIRLADIM

■ **Yılmaz Erdoğan...** İyi oyuncu, çok iyi senarist, çok çok iyi yönetmen... İkinci filmde, zaman zaman **Guy Ritchie**'nin kült filmi **"Snatch"**ın çizgilerini gördüm. Bu çizgiler filmde hiç taklit gibi durmuyor, aksine tam oturmuş bir elbise gibi ve ona uluslararası bir beğeni alanını da açmış.

* * *

■ **Oyuncu kadrosu:** Birincideki gibi casting yine çok başarılı. Gidenlerin yerine gelenler, gidenleri aratmamış.

* * *

■ **Kıvanç Tatlıtuğ 1: "Kelebeğin Rüyası"**nda dramatik bir rolde çok sevmiştim. Bu filmde canlandırdığı mahalli mafya babasında mükemmel ötesi oynuyor. **Yılmaz Erdoğan**'ın ona verdiği karakter **Cem Yılmaz**'a verdiğini bile aşmış. **Kıvanç Tatlıtuğ**'un o karaktere verdiği çizgi, dünyanın her yerinde insanların çok beğeneceği bir çizgi olmuş.

* * *

■ **Kıvanç Tatlıtuğ 2:** Seyrederken aklıma **Rod Stewart**'ın **"Some Guys Have All The Luck"** şarkısı geldi. Bazı insanlar gerçekten her bakımdan şanslıdır. Yakışıklı, başarılı, sağlıklı ve her şey...

* * *

■ **Ezgi Mola...** Ahhh bu kadın... Ne oynasa, neyi oynasa olağanüstü... Şimdiden Türk sinemasının en büyükleri arasında yerini aldı. Bu filmde de çizdiği cilveli ama saf, güzel ama iyi rolü öyle güzel gitmiş ki ona...

* * *

■ **İstanbul:** Birinci filmde olduğu gibi ikincide de yine başrolde... Kültür ve Turizm Bakanlığı bu filme özel bir ödül vermeli...

32 yıl önce yazdığım bir